

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztőség:
Főter, Hermann-udvar 1. emelet, a főlépcsőnél.

Bérmontetlen leveleket csak ismert kézről fogadjunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Főter, a törvényszék melletti Neumann-háznak utcájára nyíló helyiségében.

Hirdetések díjazabály szerint.
Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasárnap utáni szám 3 kr.

Meglen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:
Helyben hazához hordva:

Egész évre	12 fr.
Fél évre	6 fr.
Negyed évre	3 fr.
Egy hónapra	1 fr.

Vidékre postán küldve:

Egész évre	14 fr. — kr.
Fél évre	7 fr. — kr.
Negyed évre	3 fr. 50 kr.
Egy hónapra	1 fr. 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.

A gáji plebániakérdés egyházi szempontból.

Arad, májushó 13-án.

Az aradi sajtóról az a jó hír van méltán elterjedve, hogy feladata magaslatán áll. S mégis van egy hibája, amely azonban közönséges, vidéki viszonyok közt erény számba is jöhet. Az aradi lapok nem cserélnek eszmét egymással. Egyoldalulag elmondják erről vagy arról a dologról a mondókájukat s azzal punktum. A fennforgó kérdés véleményesere utján ki nem merítették s így teljesen nem tisztázták. Ez hiba. De erényné válik, ha meggondoljuk, hogy az ily eszmecserére ellenkező irányú lapok között, különösen a vidéken, személyeskedéssé szokott fajulni. Pedig rutabb dolog nincsen, mint ha az eszmék huzak-huzálják veszekedéssé válik. Ugy véljük azonban, hogy Aradon jelenleg ettől sem kell tartani, éppen mivel a helyi lapok iparkodnak ebben is feladatuk magaslatára emelkedni és a személyes invecitívákat kerülni.

Mi legalább nem félünk az eszmecserétől ezen itt előadott okból sem, melyből a legtöbb vidéki városban tanácsos azt kerülni, mert személyeskedésre nem vehet rá bennünket senki és semmi: különben is ismerjük politikai ellenfeleink kifogástalan lovagias jellemét és tudjuk, hogy e tekintetben itt Aradon nyugodt lehet a közönség.

Mi tehát felvesszük az eszmék harcának keztyűit, ott, hol ezáltal a közönségnek használni, fennforgó kérdéseket tisztázhatni vélünk.

Igy a gáji plebánia ügyében néhány szót akarunk váltani t. lapírtunk az „Arad és Vidéké”-vel, tegnap (csütörtökön) megjelent vezércikkre folytán.

Mindenekelőtt furesán hangzik az olyan „érv”, hogy ha valaki — mint Tabajdi főispán ur — kalvinista, a katolikus dolgok neki görögül vannak. Az ismereteknek, a tudományoknak köztudomásulag nincs privilegizált hazája és épp úgy, mint nem létezik kath. chémia vagy protestans boncztan: épp úgy nem képzelhető más ismeret, mi tisztán Valláshoz volna kötve. Ettől eltekintve, Tabajdi ur véletlenül jogász, ügyvéd, kinek még ha pogány lenne is, az egyházjogból vizsgát kellett valamikor tennie, hogy pedig az egyházjog kiválólag a katolikus egyház jogát öleli fel, azt is tudjuk mindnyájan. Tehát nemcsak hogy „görögül” nem szabad hangzania a főispán ur előtt az ily kérdésnek, de mint jogásznak szakmájához tartozik, úgy szólna kötelessége abban egészen otthonosnak érezni magát.

Az „ARADI KÖZLÖNY” tárczája (Máj. 13.)

Világos.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Itt tették le utoljára a fegyvert, mikor a hazát temették. Ez akkor volt. Azokban a szomorú időkben. Most már csak akkor utol-sók a világosiak, mikor a mulatságról kell tenni. Most vig idők járnak arrafelé. Nem is akarok én sötét ormaiddal messze kéklő Világos, a te multad történetéről beszélni, még azt sem mesélem el, hogy a te várads falai között hittak látatannak az első urához hü szakácsot. És nem is beszélek a jövőről sem. Eleget mondtak arról azok az óles plakátok, a miken a Frankóniából hozzád került coganegyártók hirdetik a te borod nagy dicsőségét. És a te borod ezt a dicsőséget is itt aratja intra Hungariam. Mert a világosi borból nem francia pezsgő, de magyar fogna lesz. Nekem a legkedvesebb a te jelened.

Ily mulatós fészket még nem láttam. Mulat a pap, de a hivatól még meg nem késett soha; mulat a bíró, de tárgyalás még el nem maradt miatta, (hisz a fiskális is vele mulat); mulat a doctor meg a paticarius is, de se receptben, sem pilulákban nem esett hiba sohasem. És hogy az olvasónak is mulatókedve jöjjon, hát hozzátesszem, hogy mulatnak az asszonyok is.

És ide jöttem én remetének, a hol meg-

Mi sem vagyunk katolikusok. kik ez igénytelen sorokat írjuk; de azért az itt előadott okokból mégis arragöljük magunknak a hozzászólás jogát és persze ennek alapján nem fogunk oly érveket sem használni, mint az, hogy döntson e kérdésben szavazatával „Neumann, a ki zsidó”, hanem döntson a törvényes állapot, az, a mi ma is egyházi jog.

Dr. Mülek ur indítványa az volt. — t. lapírtunk tudósításából közöljük — hogy mondja ki a törvényhatóság, „miszerint a gáji lelkészi hivatal felállítását szükségesnek tartja, ezt a hivatalt a viszonyok és körülmények folytán a minoritáktól kért expositurával tölti be, e tekintetben azután átir a csanádi püspökhöz ez intézkedés jóváhagyására végett, valamint megbizna a tanácsot, hogy a kiküldendő lelkész tekintetében kezdjen tárgyalást az aradi minoritákkal. Ez az expositura aztán még az ideig felállítható lenne.”

Azt nem akarjuk vitatni, vajjon a városi közgyűlés csakugyan öntudatosan tért ez indítvány fölött napirendre, de hogy minél öntudatosabban, minél alaposabban bíráltatik meg ez indítvány kivethetősége, annál jogosultabb volt a napirendre terés, sőt hogy az ügy jelen állása mellett más egyebet helyesen nem is tehetett, azt kimutatni iparkodunk.

No hát, ezen indítvány egyházi okokból el nem volt fogadható, mert eltekintve attól, hogy egyházi jog szerint semmi új egyházi hivatal fel nem állítható, míg az állandó javadalmak a z s r o l (tisztességes lakás, évi fizetés sat.) tartós gondoskodás nem történt és feltéve, hogy a Gáji kulvárosban a legpompásabb plebániák lak existál vagy felépülne és hogy az 1100 frt egy plebános ellátására elégséges volna: az egyszerűen azért nem lehetett volna a t. minoritáktól kiküldendő szerzetes, mert a szerzetes-rendek tagjai zárdájuk falain kívül püspöki engedéllyel gyakorolhatnak ugyan lelkészi teendőket, de úgy, ha annak elvégzésével ismét a zárdába visszatérnek.

Arra, hogy egy szerzetes, kinek fogadalma hozzá magával, hogy életét zárt helyen (kolostor) más társakkal közös háztartásban töltsé, ezen fogadalmának alapját képező életmódtól eltérve, hosszabb időre vagy állandóan a zárdá falain kívül tartózkodjék és ott áldozári teendőket (gyónatást, predikálást, keresztelést sat.) végezhessen: az áldozári jellegen kívül nem többé püspöki engedély, hanem pápai felhatalmazás kivantatik.

Első feltétel, mely alól eddig fel-

tánzoltatták volna a középkori flagellanusokat is; itt akartam én magamba szedni az „észjogot”, a hol az embernek majd hogy a saját édes eszét el nem veszik; de meg is jártam vele.

A mult nyáron volt, mikor egy szép délután kiszállottam a körösölygyi vasut egyik coupéjából a világosi állomás előtt és megpillantottam a körösölygyi állomás leg-szebbik állomásfőnökjéjét. Kis virágos ablak-kandikált ki és üdvözölte a jövőket és bucsuzott a menőktől. Mert a világosi állomás előtt tudvalevőleg találkozik az Aradról jövő és Aradra siető (?) vonat. A remetei gondolatok újra feltámadtak bennem, de kissé átváltozott formában. Igen, itt szeretnék én remete lenni, a virágos ablak mögött, itt ebben a felfutóval bepepelt lugasban... de midőn megpillantottam azt, a kinek ezek a gondolatok már előbb jutottak eszébe, a ki ezt a remeteséget itt már csakugyan meg is való-sította, midőn kezét fogtam az állomásfő-nök-férj ural, görcsösen magamhoz szoritám az „Észjog”-ot, felültem a Varga bácsi 20 kros omnibuszára, és engedtem, hogy a fel-esengettyőzött lovak vigyenek fel a hegyek közé, a hol nincs állomás, a hol nincs virágos ablak, és ahol egyedül neked szentel-tem minden időmet, és minden gondolatomat ember tudományok legszebbike, — „Észjog!”

Hát eleinte jól is ment a dolog. Szilárdul el voltam tökélve, hogy utánozni fogom Csiky Gergelyt, a kit, midőn évek előtt e

mentésnek sem volt helye, ugyanis az, hogy a plebánosnak azon a területen, azon egyházközségben kell laknia, a hol hívei, s a hol temploma van.

Ha tehát egy minoritát oda rendelének Gájba, annak — fogadalmával ellenkezőleg — a zárdai lélettől meg kellene válnia. Ehez csak a pápa, de nem a püspök adhatja meg az engedélyt, azon egyszerű okból, mivel a szerzetesek, mint ilyenek egyáltalán nem is állanak a püspök fejelemi fennhatósága alatt. A szerzetesek a zárdán kívüli lelkészkedés gyakorlásától legszigorubbán el vannak tiltva *) s a püspök csak azért adhatja meg nekik ezen engedélyt, mivel a világi papok és különösen a plebániák fölötti felügyeleti jog őt illeti, s a szerzetes, ha a zárdán kívül lelkészi teendőket teljesít, világi papnak veendő. De hogy a szerzetes állandóan elhagyja zárdáját és mintegy szerzetesi rendjét elhagyja, azt csak a pápa maga engedheti meg.

Mindenestre „filius ante patrem” idő előtti dolog, mely esetlegesen hiábavaló kiadásokba kerül, de még nevetséges színben is tűnethette volna fel a várost, ha hamarosan épít egy gáji paplakot, a pap javadalmazásáról is gondoskodik és akkor, mikor már csak bele kellett volna helyezni a plebánosot vagy helyettesít: egyszerre jön a válasz a püspöktől, hogy sajnálja, de nem lehet, mert egy szerzetest a klastromból állandóan kivenni csak a pápa vehet ki.

Jó lesz tehát előbb azt a csekélységet, azt az engedélyt megszerezni s azután színi Tabajdit, pártját és majmolóit, ha akkor is levezik napirendről ez ügyet, de addig kissé lassabban a testtel. Addig nem multányos dolog „taktikát” s tudja Isten mit keresni egy ily egyszerű ügyben, melyet jelenlegi stádiumában másképp elintézni nem is lehetett, mint a hogy a városi közgyűlés többsége elintézte.

dr. — i.

A „Tribuna” szerkesztését az elítelt Pop Pacurár Cornél helyett Pípos Pompiliu, eddig ismeretlen férfiu, vette át. Hogy vállalkozik-e majd, úgy mint Pop Pacurár, Slavici helyett „úlni”, ma még nem lehet tudni. Hanem ha a komédiát gyakrabban ismételné, a sajtótörvény módosítása által kell arról gondoskodni, hogy az igazság sujtó kezé az érje, a ki megérdemli. nem pedig strolcsmagkokat, a mint például egyszer a „Zastava” is a kályhafűtőjét állította az esküdtsek elé.

A főrendiház reformálásáról szóló törvény végrehajtása ügyében a belügymin-

*) Conc. Trid. Sess. VI. cap. 3; Sess VII. cap. 14.

niszter a következő körrendeletet intézte a törvényhatóságokhoz

A főrendiház szervezetének módosításáról szóló 1885. évi VII. törvények 23. szakaszának végrehajtásáról szóló 1886. évi VII. törvények az országos könyvtár „folyó évi március 28-án megjelent számában kihirdetett”, annak kötelező ereje az 1881. évi LXVI. törvények 4. § értelmében, a mennyiben az időpont, a melyben az említett törvény hatálya kezdődik, magában a törvényben megállapítva, vagy annak megállapítása a miniszteriumra bízva nincsen. — az „Országos törvénytarban” történt megjelenését követő 15-ik napon, azaz folyó évi április 12-én kezdődik.

Habár az idézett törvényben foglalt rendelkezések foganatosítása végett az illetékes hatóság által kivetendő eljárás a törvényben elég tüzetesen jelezve van: mégis tekintettel azon kiváló fontosságra, melylyel a jelen rendelet alapul szolgáló törvények bir, a törvényhatóságok a következőkre kívántam figyelmeztetni.

A többször idézett törvények 5. §-a szerint a törvényhatóságok a főrendiházak területükön állandó lakással bíró örökös jogu tagjait nyilvántartják s minden halálesetet, különösen minden megszakadás esetet, a belügyminiszternek rögtön hivatalból följelenteni tartoznak.

A törvény ezen rendelkezésének végrehajtásából kifolyólag felhívom a törvényhatóságot, hogy a kellő nyilvántartást azonnal foganatosítván, a szükséges intézkedéseket tegye meg arra nézve, miszerint a törvényhatóság területén állandó lakással bírt minden egyes örökös jogu főrendiházi tag elhalálozása, ugyazintén az elhalálozással egyszersmind esetleg beálló megzakadás is a törvényhatóságnak pontosan tudomására hozassék, s ennek megtörténte után egy az elhalálozások, mint az ezel együtt netalán megzakadások ide esetről-esetre haladéok nélkül bejelentessenek.

Tájékozás végett megjegyzem, hogy a fentebbi törvények alapján újonnan szervezett főrendiház ez idő szerinti tagjainak névjegyzéke a „Budapesti Közlöny” folyó évi 70-ik számában lett közzételve; időközben csak báró Nikolics Feodor nyert magyar bárói méltóságot, illetve örökös főrendiházi tagsági jogot (lásd a „Budapesti Közlöny” f. évi 36. számát); a jelen országgyűlés, valamint a jövő országgyűlések tartama alatt ezután örökös főrendiházi tagsági jogot nyertendő, vagy a jog gyakorlásába lépendő minden új tagok nevei esetletoleestre fognak a hivatalos lapban közzétettetni s az idézett 1886. évi VIII. törvények 4. § értelmében minden ülészak végén törvénybe is ígattatni.

Ezen felül minden országgyűlés kezdetén az 1885. évi VII. törvények 21. §-a értelmében összeállítandó főrendiházi névsor az országgyűlés kezdetén fog mindig a hivatalos lapban közzétettetni.

Budapesten, 1886. évi májushó 4-én.

Tisza.

A képviselőház pénzügyi bizottságának tegnapi ülésén Zsigmondy Vilmos elnök bejelentése az osztrák-magyar bankra s a cukoradóra vonatkozó törvényjavaslatokat, melyek a bizottsághoz utasítottak és felkérte a bizottságot, hogy azok tárgyalásának megkezdése és sorrendje iránt határozon. Szápáry Gyula gr. pénzügyminiszter kijelenti, hogy tekintettel arra, hogy a ház közgazdasági bizottsága mához egy hétre megkezdí tanácskozásait, miután a pénzügyi bizottság több tagja egyuttal a közgazdasági

gény hegybíró alig tudtam megvizsgálni négy darab kétrajezáros szivarral.

Denique tehát én is voltam már képviselőjelölt és pedig olyan. — a mi valamivel ritkább dolog — a ki nem akart képviselő lenni.

Elsőzör, gondolám, jól lesz a szigorlatot valahogy letenni. És íme az sem sikerült. Mert a mint az esős idők vége volt, — ez pedig szabozó tudóssa teszi az embert a hegyek között — a mint mondom az első nap-sugarak megragyogtatták a könyvem fekete betűit, azok jökdrevedt kaptak és így elkezdtek táncolni a szemem előtt, hogy én magam is felderültem, és megindultam az első sétára a faluba.

Ennek aztán az lett a következménye, hogy a betiket mintha mindennap táncolni láttam volna, és így le kellett sétálnom mindennap. Így aztán szépen belejutottam a világosi társaságba, az „Észjog” pedig a ládám legutolsó zugába.

Mert ez a világosi farsang nem tür maga között semminemű észjog által megkesernyített gondolkodást; itt csak egy joga van az embernek, a mi lassanként jogból kötelességgé válik: mulatni. És ebben a tekintetben a világosi emberek kitűnő jogászok.

Nagyon megszerettem ezeket az embereket. Zsiga bátyánkat különben is nem lehet nem szeretni. Maga a jó Isten is megáldotta mindennel: van egy nagyon jó felesége, van szép leányai, tiz bámulatraméltó magyar pipája és vagy huszonöt török eszükja, és

bizottságnak is tagja, nehéz lenne a két bizottságnak egyidejűleg tanácskozni. Egyelőre tehát elég lenne annyit kimondani, hogy a bizottság a bankra vonatkozó törvényjavaslatról kezdi meg tanácskozásait, és pedig mielőtt ezt a közgazdasági bizottság ülései s esetleg a ház tanácskozásai megkezdik. A bizottság rövid vita után hozzájárul a miniszter indítványához, azon megjegyzéssel, hogy tanácskozásait csak jövő szerda után fogja megkezdni. Helyi felszólalására kimondta a bizottság, hogy a mennyiben a cukoradóra vonatkozó törvényjavaslatra nézve szakértők meghallgatásának szükségessé merülne föl, ez iránt a tárgyalás folyamán fog intézkedni. Mindeket törvényjavaslat előadójává H e g e d ú s Sándort választotta a bizottság.

Az erdélyrezi közművelődési egyesület a vidék nagy részét lemellettnap Kolozs-vártt havi ülést tartott. Felolvastatták a székelgyület átirata, melyben kijelenti, hogy nem hajlandó egyesülni, mi tudomásul vette. A székelgyület haladéktalan megalkotása kimondottat. Felolvastatták Munkácsy Mihály levele, melyben értesíti az egyesületet, hogy az alapító oklevél megújítását hazafini kötelességének tartja. A levél öljönzettel fogadtatt, valamint öljönzettel fogadtatt Budapest főváros átirata is, melylyel a törvényhatóság által megszavazott 5000 frt leküldött. A városi sajtó lelkes támogatása iránti hála csekély jelűl a hírlapírók nyugdíjintézetének egyhangúlag 100 forintot szavazott meg. A brassói kisdudvoda felállítására szintén 200 frt szavazatot meg Impozans gyűlésökért közönet szavazatot Flott Adolf belheleni szolgabírónak. Horváth Károlyvári törvényhatósági bírónak. Veszprémmege törvényhatóságának a komárom-újnyonyi vasut igazgatóságának. Deutch József budapesti vállalkozóinak és végre a Budapestre tartott közművelődési bal rendezőnek, kik 1423 frt jövedelmet küldtek. A pénztárnok jelentése szerint az áprilhavi bevétel 12.000 forint, az összes vagyon 150.000 forint készpénz. A mozgalom lelkes feuttartására számos határozat hozottat.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése május 12-én.

Zsillinsky Mihály jegyző jelenti, hogy az interpellációs könyvben egy újabb bejegyzés van: Horváth Gyula interpellatioja az erdélyi hitelviszonyok tárgyában az őss-kormányhoz.

Az interpellatio az ülés végén fog megtétni.

Következik a napirend, a népfelkélésről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalásának folytatása.

9. §. A népfelkélés tisztjaitól Pölsche nevezti ki a honvédelmi miniszter előterjesztésére, a ki azokat már béke idejében évről-évre kijelöli; a népfelkélés általjé pedig — esetleg a polgári hatóságok egyetértőleg — azon honvél-ászlóalj vagy honvédelmüszár-éred parancsnoka által jelöltetnek ki évről-évre, és nevezetnek ki szükség esetében, a kinek nyilvántartási körtelbe a népfelkélés illeto eszapatja tartozik.

Ezen tisztek és altisztek, kinevezése a népfelkélés felhívásakor, és csak a népfelkélés mozgósításának tartamára történik és alkalmazásuk s munkájuk kikarolag csak a mozgósíthatóságuk tartamára terjed ki, és a népfelkélés feloszlásával megszünik.

München Arel előadó a szakasz második bekezdéséhez módosítványt nyujt be. Indítványozza, hogy őt „és” közül a második,

van egy tudományosan művelt uszárkutyája, a ki már nagy közönség előtt és fanitója vezetése mellett nem egy vizsgát kiállott.

Önök mosolyognak?

Persze nem ismerik ezt a mi hegyaljai specialitásunkat, ezt az őszlajh maestrot, aki tavaly ulti meg kutyatanítói működésének negyedszázados jubileumát?

Persze a paedagogusok ezen neme még küzd a közönséggel. Hisz az emberek legtöbb esetben még embertársaikkal sem törődnek, hogy egykezezenek tehát előmozdíttani a kutyatanársalalom művelődését.

Attól halálra ijednek, ha a hatalmas világosi kuvasz egy kapu aljából megrohanja őket, de azt nem tudják megbecsülni, a ki az ily kuvaszt az ő négy osztályos cursusán keresztül vezetve, illetenő, modernébb finomítja.

Vagy talán azt hiszik, hogy némely embert nehezebb megtanítani a műveltségre, mint egy világosi kuvaszt?

A Zsiga bátyám „Lumpija” már „végzet.” Barátosságos farkesóválással fogadja a vendéget. És ezért mindig csóválhatja a farkát. Mert a Zsiga bácsiék soha sincsenek vendég nélkül. Ha nem akad magától, fognak egyet. De a Zsiga bátyánknak a csibuk is csak úgy esik jól, ha mellette egy vendég pófékel, a kinek az ő emlékeiről beszélhet...

Már ez neki olyan szükségesség valami, mint a természetes Szál bácsinak egy ember, a ki előtt a kormányt szidhatja. Hej de hányszor is elidőgtette szép szóval előttem azt az ár-

A főrangok működő-eladása szerdán este, is tehát másodszor, ugyanazon műsorral ugyanolyan kitűnően sikerült. A közönség, mely zsúfolással megtöltötte a színházat, ha lehet, még fényesebb előkelőbb volt, mint első ízben. Az előadásnak ugyanis mely ma is összevágóan folyt le, különös érdekességet kölcsönzött az előadás körülményei, hogy megjelentek minijárt az előadás kezdetén az udvari páholyban ő felsége a király és Mária Valéria főhercegnő, az udvari páholy mellett két páholyban pedig József főherceg, családijával: Klótild főhercegnővel, Mária Dorottya és Margit főhercegnőkkel, s Coburg herceg nejével, Luiza hercegnővel. Mindnyájan végig nézték az előadást. A király gyakran tapsolt, főleg gróf Pejacesevics Todorin és Károlyi Pista gróf játékaikat, és látható érdeklődéssel nézte a fényes előképeket. Többször fordult Mária Valéria főhercegnőhöz, s a szomszéd páholyba is áthajolt Klótild főhercegnőhöz, élénken dícsérve a gyönyörű látványt.

Fényes főúri estély. Szápáry Géza gr. magy. kir. főudvarmester, a volt főmezei kormányzó házánál fényes főúri estélyt tartott. Az estélyre 250 meghívott bocsátották ki és számosan meg is jelentek. Az udvarrésztől ott volt József főherceg, Klótild főhercegnő leányával Margit és Mária Dorottya főhercegnőkkel, Coburg Luiza hercegnő és Coburg Fülöp herceg, Montenuovo herceg és neje, továbbá Wolkenstein gróf származású, Nepesa báró főudvarmester, Kornis grófné és Festetics grófnő palatológusok. 1 órakor gazdag souper volt. Az előkelő vendégeket a kedélyes és fesztelten multság késő éjjel utáig tartotta együtt.

Rövid hírek. A király csütörtökön délelőtt egy óráig tartó külön kihallgatáson fogadta Sümor János bíboros herceg-prímást. Az egyháztudományi királyi várakban az őszeg dobegés mellett fegyverbe állva s tisztelkedve fogadták. — Ő felsége a császári kérés-kapitalamban úreszébe jött ifjabb kánonok állományát Speth Károly papnevelő kormányzóknak adományozta. — Zsidóleányból a pécsa. Bieskén (Fehérmegyében) múlt vasárnap egy tizenkilenc éves szép zsidóleány kikerestekkedett, hogy apjához lépjen be az alsóúti kórházba. — A Z Arany-szobor helye fölött csütörtökön döntött a fővárosi közgyűlés, midőn tulajdoni többséggel a népszámlálás előtti telt jelle ki e célra. — A Z „alföldi esikős” című szobor művészt, Marosi (Morbecs) Ferenczet csütörtökön mutatták be a képművészeti társulat választmányának, mely Telesi Géza gróf val. tagot bízta meg annak kieszközölésével, hogy a szép tehetséges ifjú a művésziskolába felvétel. — A fővárosi dunai gőzhajó-társaság csütörtökön ki akarta emeltetni egyik a görög templom előtt levő kikötőhidját, de ez, midőn már ki volt emelve, egyetlen commandó következtében óriási loscasnással a Dunába zuhant. A hidon négy matróz állott, kik a válságos pillanatban a Dunába ugrottak s szerencsésen kiuszták a partra. A vas-hidat éjjel 11 órára szintén kiemelték.

A nagy világ.

Rejtélyes bűnügy. Rómából írják e hó 10-iki kelettel: Pila novarrá falcska a napokban retentő büntény színhelye volt, melynek keletkezését még mindig a titok fátyla borítja. A tényállás a következő: Dessefanir Katalin, a helység legszébb leányát, elhagyta a szeretője. Ezen elkeseredve, gyakran úgy nyilatkozott, hogy elemésztí magát. A múlt szombaton Longhetti szabó tudata a polgármesterrel, hogy a leány holtan fekszik a szobájában. A mit a szabó mondott, valószínű bizonyít. A belepók élt rettenetes látványt: A hajadon felmeztelen holttestét vértócsában fektet a földön, míg a törzstől elválasztott fejtől még egyre patakzott a vér. Longhetti előadása szerint Katalin este hozzá jött s a nagy ólloval hirtelen átmetesztette a nyakát. Ő erre, a leány kérsére, hogy kinyitja rövidítse meg, a leány fejét teljesen levágta a törzsről. A további nyomozás azonban kiderítette, hogy aligha így történt a dolgot, különösen mikor nyomára jutottak, hogy a vadállati ember a lányon erőszakot is tett. Longhetti természetesen átadta a törvényszékeknek.

Ha ügyvéd, köszöntse a bírót! Erdekessé pör ért véget a napokban a lipcei bírósági törvényszék ügyvédi becsületbírósága előtt. A fölött közzétett ítéletet mondani, tartozik-e az ügyvéd költségeit a bíróságnak, ha a vélelők találkozik. A kérdés Stuttgartban merült föl, hol a törvényszéki elnök magára vonatkozóan néhány ügyvéd neheztelését. S a harag végett vette az udvariaságának, az ügyvédnek nem emeltek többé kalapot az elnök előtt. Ezt nagyon bosszanthatta a dolgot, mert az illető ügyvéd ellen panaszt emelt az ügyvédi kamaránál. Azt vitatta, az ügyvéd állásánál fogva üdvözölni tartozik a bírót. S ki tudta vinni, hogy egyik ügyvéd ellen, ki meg a törvényszék udvarán is elmulasztta az üdvözlést, fegyelmi eljárást indítottak. A kamara becsületbírósága, mint első fórum, fölmentette az ügyvédet. Azt mondta, az ügyvédnek hivatásánál fogva üdvözölnie kell a bírót, ki pórsában dönt, de a köszöntés nem oly szigorú kötelesség, mint például a katonaságban. A sértett elnök föllebegett, de a második (lipcei) fórum is megerősítette a fölmentő ítéletet.

Rövid hírek. Rudolf trónörökös csütörtökön délelőtt Laxenburgból Bécsbe ment a csakhamar háromnegyed órai kihallgatáson fogadta Kállyai Béni közös pénzügyminiszter. — Stefánia trónörökösét Chotek grófnő udvarhölgy kíséretében szerdán kirándulást tett Laxenburgból Gaadenba. A trónörökösé május 21-én ünneplő meg születésének 22-ik évfordulóját. — Athénból írják hó 8-iki kelettel, hogy Tarr István tábornok odaérkezett s Delyannis volt miniszterelnök állítogad az ajánlatot tette, hogy hajlandó elfogadni az idegenekből szervezendő légio parancsnokságát. Hír szerint Londonban és Marsaillesben aláírás után jelentkező üzeneteket bocsátottak rendelkezésre. — Buenos Ayresben Roca köztársasági elnököt, midőn kedden a congressus megnyitása után haza ment, egy ember kövel fejbe dobta, de nem sértette meg jelentéskönyven; a merénylet elfogták. — Rablógyilkos koldus, Zwardon (Csaca mellett) határszéli község mé-

szarását, Czviling Antal vásárra való utazásában egy koldus alamizna kérés közben meggyilkolta s a 600 forint elrabolta. A gyilkost a csendőrség közre kerítette. — A berlini könyvtárban érdekes kötet megjelent: várják: a német trónörökös naplóját, mely már legközelebb kikerül a sajtó alól. — Nagy tüze s Honoluluban, San Franciscoból szíriázzik, hogy Honoluluban a chinai városrészben hatvan aszennyi terület legett. Nyolcezer millió maradt hajlék nélkül és a kárt másfél millió dollárra becsülik. — A prágai új német színház építési költségeire a prágai német takarékpénztár válaszmánya harmincezer forintot szavazott meg. — Báró Fluček az osztrák urak házában tagja, tegnap meghalt. — Halál az ottár előtt t. Bogosz Szarkisz bukaresti 84 éves örmény pap husvét napján beteg ment misézni s mielőtt rosszul lett, nem engedte, hogy haza vigyék, hanem így szólott: „Negyven éven át itt szolgáltam e templomban, engedjétek itt meghalnom.” Törde hult s imádkozás közben kiadta lelkét. — A Temps irja, hogy Antonben (Saone et Loire departament) retentő leletere akadnak az ő kis-azeminariumnál, melyet most n. piskolává alakítanak át. A munkások ugyanis, mikor a szükséges átalakító munkát végezték, a pénzé falának fölkeiben körülbelül harmincz holtszetet találtak.

Irodalom és művészet.

A közjegyzőségre vonatkozó törvények (1874: XXXV., 1880: LI. és 1886: VII.) és ezekre vonatkozó miniszteri rendeletek szakszerű használatra. A „Magyar Igazságügy” kiadása (Budapest. Singer és Wolfner könyvkereskedése) Andrássy-ut 10. szám, ára 60 kr. A közjegyzőségre vonatkozó törvények és szabályrendeletek ezen kiadása szakszerű használatra olyképpen berendezte, hogy az 1874. évi közjegyzői törvény hatályban maradt §§-ai és az 1886. novella egybeillesztve képezi a közjegyzői törvényt mai értelemben. Az összes idevágó miniszteri szabályrendeletek, valamint a közjegyzői díjakra vonatkozó törvény hozzáteljesítve a közjegyzői törvényet. A kiadóezék, milyen eddigéig a közjegyzőségre ezelszerűbb és teljesebb nincsen. A kényelmes zsebkönyv kötetes szép nagybetűs nyomású és külső kiállítású is igen tetszős.

Benedek Aladártól a napokban jelent meg a „Romlaky-kastély” ez eredeti regény 2 kötetben, melyről már több nagyobb fővárosi lap kedvező és irodalmilag méltató hangon szolt. Egyelőre csak jeleztek az érdekes munka megjelentését és fenntartjuk magunknak esetleg a későbbi kimerítő bírálóat. Addig is azonban bátran ajánljhatjuk a művet olvasóinknak, mely Budapesti Patrik Géza könyvkereskedésében (Koronaherceg-utca 16.) rendelhető meg. Fizető példány ára 2 fnt 50 kr. díszkötésben 3 fnt 50 kr.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

A „Tribuna” sajtópore.

május 12.

Ma volt a második nap. A „Tribuna” szerkesztője, Pa curar Pop Cornél és Slavic János társaságát ellen a „Tribuna” f. évi 295-ik számában névtelenül megjelent vezércikk miatt kitűzött esküdtészk tárgyalás reggel 9 órakor vette kezdetét.

Esküdték: Bak Lajos iparos. Bokros Elek ügyvéd, dr. Koel Antal egyetemi tanár. Bogdán István kereskedő, Hönig István vasúti tisztviselő, Oriold József építész, Szabó István földész, Bokros Béla ügyvéd. Nagy (tábor vendéglős, Somlyay László kereskedő, Veres Ferenc fényképező, Kraft Lipót tanár, Endrasser Benedek építész. — Póttagok: dr. Szász Béla egyetemi tanár, dr. Bartók István tanár.

A sajtóbírósi elnök: Biró Pál törvényszéki elnök: Biró Veres Akos és Csoma Sándor. — Közváltó dr. Biró János.

A vádlottak személyesen jelen vannak. Védő: Coroján Gyula ügyvéd.

Elnök előadja a tárgyat és bevetetik a vádlottak nacionaléja. Pa curar Pop Cornél kéri, hogy olvastassék fel vizsgálati vallomása, mit a bíróság megtagadta, felolvastatik a vádlóval, mely az inkrimínált ezikk következő tetteit kifogásolja:

„Ha a magyar nemzet a törvények által biztosított alkotmányért küzd s Kossuth Lajos ezen törvények küzdelem képviselője, mi románok is ugyanúgy törvényesen biztosított állapot helyreállításért küzdünk, mikor a mellet fáradozunk, hogy a pragmatica sanctio szentül megtartsuk, mely azt határozza meg, hogy Erdély önálló ország maradjon és soha a szomszéd országok egyikével se egyesíttessék. A magyarok mindezek dacára Erdély és Magyarország egyesítését követelik s ezt kívánták beleegyezésünk nélkül. Mi a pragmatica sanctio tiszteletben tartásáért fáradozunk és legyenek meggyőződve a magyarok, hogy egész határozottsággal jövőre is ezen fogunk fáradozni. Egyelőre ennyit. A dolgok természetében fekszik azonban, hogy ha a magyaroknak meg van engedve akaratum nélkül és a pragmatica sanctio ellenére Erdély Magyarországgal egyesíteni, bajok meggyőzni a románokat a felől, hogy nekik megengedve nincs azon fáradozni, hogy azt más országgal egyesítsék a pragmatica sanctio ellenére is a magyarok akarata nélkül.

Ha a magyarok tettek, a mikor tehettek, a mit akartak, vajon a románok miért ne tegyenek, a mikor tehetnének, a mit akarnak a mi a karni fognak?”

A vád Pa curar Pop Cornél szerkesztő ellen izgatás büntetért és Slavic János lapvezér ellen a kötelesség figyelme elmulasztása miatt sajtóvétségért emeltett.

A vádlottak a ezikkre vonatkozólag védelemmel nem élnek.

Az inkrimínált ezikk Bokros Elek esküdt kívánságára román eredetiben is felolvastatták. Dr. Biró János kir. ügyész részletesen indokolja a vádat és a pragmatica sanctióra vonatkozó törvény felolvasása után kimutatja, hogy a ezikk azt félremagyarázza, a fenálló

törvényt megtagadja, s az unio-törvényvel kimutatja azt is, hogy az unio éppen a románok közbenjöttel történt. Ezután kifejti az izgatási vád igazoltságát és Slavic ellen izgatja a kötelesség figyelme elmulasztását.

Coroján védő hosszabb beszédben igyekszik a közváltó tetteit gyengíteni és kimutatni, hogy az inkrimínált ezikk izgatást nem tartalmaz.

Erre Slavic János emel szót. A szentesített törvények fölött — ugymond — szabad vitázni. Ők nem mondták, hogy a törvénynek nem vetik magukat alá, sem arra senkit fel nem hívtak. Erdély külön autonómia érdekében nézete szerint történni kell valaminek. A ezikket a „Kolozsvári Közlöny” provokálta, midőn egy teljesen jelentéktelen ember Kossuth mellett emített, kinek neve a románokra nézve egybe van kötve azon szomorú idővel, hol a magyarok és románok közti egyetértés megtörése kezdődik. Nekik kötelességük volt felemlíteni, hogy Kossuth nevének ismételt felhasználása a románok között elkésereztést okoz.

Lázitástól nem lehet félni, mert a román nép oly dynasticus érzelmű, hogy e tekintetben meg a román intelligenciára sem hajt. A magyarok nem ismerik a románok aspiratióit. Sajnálja, hogy a ezikket nem ő írta. Ha elítélnek valakit érte, kéri, hogy őt ítéljék el.

A közváltó elismeri, hogy a politikai dolgokat meg lehet vitálni, de a létező törvény kötelező erejének megtagadása megtorlandó. Tulment az ügyesség a „Tribuna”-val szemben a sajtószabadság iránti kötelesség tiszteletben, midőn csak ma és tegnap lépett fel ellene. Sajnálja a „Tribuna” hazafiltárságát. A bíróság előtt nem ismer politikai pártot, nemzetiséget.

Pop Cornél szerkesztő kijelenti, hogy a pragmatica sanctio ismeri: a ezikket ő írta. Az „unio-törvény” csak néhány ember csinálta, de a román nemzet ott nem volt jelen. Mária Terézia Erdély nagyfejedelem-ségére tett esküt, s ebben foglaltatik Erdélynek általuk kívánt autonómiaja is. A románok már számuknál fogva is követelhetnek jogokat.

Coroján rövid végbeszede után a bíróság a tárgyalást összegezte felteszi a kérdéseket.

Az esküdték visszavonulván, három negyedórán tanácskozás után dr. Koel Antal az esküdték elnöke kijelenti, hogy az esküdték Pop Pa curar Cornél szerkesztőt 8 szóval 4 ellen az izgatás büntetértében, Slavic társaságát pedig 9 szóval 3 ellen a kötelesség figyelme elmulasztása és a kötelesség figyelme elmulasztása miatt a vádat felfüggesztésében bírósek mondták ki.

Biró közváltó, tekintettel, hogy a törvények Pa curar szerkesztő ellen tegnap nem mondtak ítéletet, a két büntetért együtt Pa curar 4 évi államfogházban, Slavic segítség szerkesztőt pedig 3 hónapi államfogházban kéri elmarasztalni.

A törvények hosszabb tanácskozás után Pa curar Pop Cornél szerkesztő egy évi államfogházban, Slavic János segítség szerkesztőt pedig 100 fnt pénzbüntetésben s mindkettőt az eljárás költségeiben marasztalta el.

A védő semmisségi panaszt jelent be.

A közönség köréből. *)

N-Kamaráról, többek aláírásával, a következő panaszos sorokat vesszük:

T. szerkesztő ur! Nem tartozunk azok közé, kik a hírlap hasábjait csekély jelentőségű dolgokban igénybe vesszük, sem botnyájhajások nem vegyünk, mégis ezuttal kérjük a t. szerkesztő urat, sziveskedjék felhasználásunknak helyet adni, annál inkább, mert közönségünkben oly esemény merült fel, mely a helyi haóság tekintélyének és tanügyi haladásának kárára vált. Ugyanis:

A helyi k. előjáróság a múlt hóban mulasztott s a tanító urak által ismételt kiirt mulasztó gyermekek szület 50—50 kr bírsággal büntette, s az ekként befolyt összeget az iskolai alaphoz való csatolása végett a felekezeti (mert az iskola rom. kath. felekezeti) iskola gondnokának elismeréveny mellett átadta. — Azonban mi történik? A tanító urak egyike Balogh Antal ur (?) — még ma sem sejtjük, mi ezeltalt — a megbírságot szülőkkel felbízta, hogy a befizetett bírságokat követeljék vissza, mert ő „megiltotta” a bírónak a bírság alkalmazását, s az egész eljárás törvénybe ütköznek nyilvánította. A félrevezetett szülők, nagyon természetesen, rajonként ostromolták meg az előjáróságot, visszakövetelték a befizetett bírság-pénzeket.

Kíváncsiak vagyunk a megyebeli tanító-ság ítéletére? Mit szólnak ahhoz, hogy midőn az előjáróság, a parasztribó, elviselnak az odumát, hogy kerest-komját, sógorát az ügyi csekélynek tartott mulasztásért megbüntetik, s ez ellen épp a tanító tiltakoznak, s gátt vessen azon első kíváncsiaknak, hogy a rendes iskolázottság fenntartható legyen. Valóban ezt csak Balogh ur teheti, ki hírhedté vált ítéletéről.

Hogy felháborodásunk közben sem vagyunk igaztalanok, dióhéjban a következőkben beszéljük el bravúrjait: A gyermekek iránt durva. Űtlegek, rugások, hajzimbálások és egyéb brutálisokkal akar bennünket arról meggyőzni, hogy ő modern tanító, s a helyzet magaslant áll, a mai generatio reményteljes Pestalozzia. A községek uralkodott bekést egyetértés ismételt enfelezavarta, szövetkezve a minden községekben levő szélső elemekkel. Vizsgálatot kért a kir. előjáróság ellen, melylyel hatalmas kudarcot vallott, mert a bevádolt előjáróságra az, a legfeyesebb elégteltelést végződt.

Ily körülmények között legkevésbé sem esodálkozhatunk azon szigorú bírálóat, melylyel iskolákat a kir. tanfelügyelő ur a múlt havi közgazdasági bizottságban jellemezte és miután nevezett ellen többrendbeli panasz és iskolaszéki felterjesztés történt a feltesz

*) E rovatban megjelenő közérdeklő közlemények díjmentesek, s a felelősök a bekiadót illeti. Szerk.

hatóságokhoz, azt hisszük a humanus eljárásnak veget fognak vetni, s községeknek megfognak nevezett tanítóló szabadítani. Bizunk és remélünk a tanfelügyelő ur erejében és a tanügy iránt viseltett szeretetében.

Mihály István, Palkó István, Bodu Ferencz, Goldis János, nagykamaraí lakosok.

KÖZGAZDASÁG.

Különböző szőlőmunkák befolyása a termés minő- és mennyiségére.

— Rácz Sándor, borászati vándor-tanártól. —

V.

Elmondván a szőlőkoltak, a levelezésről átterek végre a trágvázásra, mely szintén az állandó munkák közé soroztatik minden rendezettebb szőlőgazdaságban.

A trágvázás a szőlőnél kiváló fontosságú bir: ha azt akarjuk, hogy ezen legnevesebb mívelési ág annak rendje szerint, s a vele járó oly tetemes munka s egyéb költségek mellett jövedelmezőleg folytathassék.

Ha a trágvázás hatásait általános elméleti szempontból tekintjük, mely tudvalevőleg egyrészt a talaj fizikai állapotának javításában (a lazanak kötöttebb, viz és hővezető képességének szabályozásában), s másrészt a belőle kivont ásványi anyagok pótlásában áll, s ha szem előtt tartjuk a szőlőnek mindkét irányban való igényeit és tulajdonságait: úgy önként jutunk majd azon belátásra, hogy bizony a szőlőterületek rendez trágvázása igen is lényeges feltétele a mívelés sikerének.

A mi a talaj fizikai tulajdonságának javítását illeti, ugy annak szüksége annál inkább fog mutatkozni, minél kedvezőtlenebb a talaj-és fektvási viszonyok, minél kevésbé szorítokzik a szőlő-termeles azon területekre, melyek mint föltilten szőlő-területek jelölték. S ezt hazánk számos vidéken tapasztalhatjuk: a kisse magasabb, lejtősebb, a kavicsoasabb, épp ezért csak nagyobb költségekkel mívelhető hegyoldalak nincsenek oly mértékben a bortermelés számára meghódítva, mint ez lehetséges és terményünk minősége szempontjából szükséges volna.

Csekély lejtési s nem oly kedvező fekvésű dombjak, sőt a sík földön folytatott bortermelés minősége csak csekély lehet s ártalmára van a jobb vidékek productiójának, kiváltkép, ha a termeszettől megvont fölteleket nem iparkodunk, a mint lehet, mesterségesen pótolni.

Különbösen az ily viszonyok között kell iparkodnunk, megmunkálás mellett, helyes trágvázással a talajt, mely e helyeken legtöbbnyire kötött, a levegő és a hő hatásának megnyitni.

E kettő — levegő és melegség — képezik a jó tenyésztés egyik feltételét: a gyökerek annál mélyebbre fognak hatolni és annál élénkebben működni, minél inkább biztosítjuk számukra a lég behatását, s az így tömegesebben fejlődő fűrtök annál tökéletesebben fognak megérhetni: azaz annál több ezzel birni, minél több meleget kapnak. — részint a naptól, részint a meleget elnyelt s az ismét kisugárzó talajtól.

Nem szándékunk, hogy a talaj fizikai tulajdonságainak oly mérvű javítása nem fog csupán trágvázás által elérni: annál kevésbé, minthogy a szőlő teljes megéréséhez tetemes hőmennyiséget kíván, melyet egészen csakis a napsugárzásnak lehető legintenzívebb kihasználása által, a mint ez a hegyek déli lejtőin lehetséges, — kaphat: — mindazonáltal nem megvetendő szerep jut ez irányban a különféle földmíveleteknek, s ezek között a trágvázásnak.

A trágvázás második célja: a termelés által kivett talaj-alkatrészeknek visszapótlása, a szőlőterületeken különös fontossággal bir, mert azon tápanyag mennyisége, melyet egy a metszéssel, mint szűrekor a szőlőből elviszünk: sokkal nagyobb, mint az, melyet gazdasági terményeink által földünkől kivonunk.

Tudjuk, hogy a szőlő fejlődési ideje alatt nagymennyiségű ásványi tápanyagot vesz fel, s különösen igényli azok legbecsebbjeit: a kálit és phosphort, s ha kelő termést akarunk, főleg a kálium felvehető mennyiségét kell fokozni.

Röviden összefoglalva a fentebbieket, elvül kimondhatjuk: a szőlő lehető rendszeres hozama, s a termés jó minősége időközönként való rendszeres helyes trágvázás által igen jelentékeny mérvben fog elősegíttetni.

Sokan vannak ugyan, kik a trágvázást teljesen fölöslegesnek, sőt károsnak tartják, azt hozván fel rendszeres okul állításuk védelmére, hogy a trágvázott talaju szőlőben nem terem oly széles s minőségileg jó bor, mint a nem trágvázottban.

Azt azonban figyelmen kívül hagyják, hogy ily sovány, kielt talajon alig hoz termést szőlőjük.

En a trágvázást határozottan előnyönek tartom, mert ha minőségileg silányabb bort is kapnánk, mennyiségileg ily gazdaságos leszünk kárpótolva, hogy megfelelően azon igen fontos ezelnak, melyet magunk elé tűztünk, t. i. igyekezzünk szőlőtermelésünkben minél nagyobb hasznot húzni.

Ennyit akartam én röviden mondani a különböző szőlő-munkák befolyásáról a termés mennyiségére és minőségére.

Láthatjuk a fent elmondottakból, hogy minden munka lényeges befolyással van a termésre, melyek inkább a minőségre, míg mások jobban a mennyiségre.

Ugy, hogy nem tagadhatjuk egyik gazdasági irónk azon arany-mondatát, mely így szol:

„Markolj csak keveset, hogy ezt jól megszorítsd. Ne a földet, hanem a munkát szaporítsd.”

Mert a munka az, mely a legáltalánosabb talaj, a legkitűnőbb éghajlat előnyeit meghódította, angyi gyarapodásunkat biztos sikerrel előmozdítja.

Megjegyzem azonban, hogy a munkának még párosulni kell a szakértelemmel, mert csak ez uton lehet az helyes.

Hazánkban éppen a szakértelem terjesztése céljából állítatnak fel a vinezellér-kepeztők.

nemkülömben a vándor tanári intézmény, mely egyike azon üdvös és véghetetlen horderejű intézkedések legfontosabbjainak, melyek magának földmívelés kormányunk az utóbbi időkben a haza közgazdasági érdekeit kielégítése körül soha el nem érülő érdemeket szerzett.

Tanuljunk tehát saját érdekünkben annyival is inkább, mert megadott a mód, hogy ezt tehessük, kelő szakértelemmel párosult szorgalom bizonyosan kevesetől mérben fogja terményünket: ugy minőség- mint mennyiségben emelni.

Jegyezzük meg végre, hogy az elemi csapások és időjárás szeleségeinek döntő befolyásán kívül feltételei a jó termésnek: éretlem, szorgalom, utánjárás és kelő időben végzett pontos munka: annyival is inkább, mert örökigasságn példabeszéd az hogy: „Ki mint vet, úgy arat!”

Vegyes közlemények.

A vetések állása. A május 5-től 8-ig tartott fagyos időjárás első bonyosítás alatt írott és a kereskedelmi miniszteriumhoz beérkezett mult heti jelentések a vetéseken és a növényzetten észlelt károkról — mint az utóbbi napok megfigyeléseiből és jelentéseiből kitűnik — részben túlzottak voltak. Ama jelentések oda módosítandók, hogy az okozott kár gyűmölcsösökben, sok helyt szőlőkben, helyenként a repecében, a korai vetéseken és még a kapás növényekben is jelentékeny, ellenben a buzáknban, késői rozsookban s a tavasziakban esetet károkok bántarásoknak kell mondanunk. Ez újabb jelentések szerint a buza jók nevezhető, annak dacára, hogy a hideg időjárás következtében megsárgult, de minthogy az idő melege fordult s több helyről csapadékot jeleztek, remélhető, hogy a buza továbbra is kedvezően fog fejlődni. — A rozos ott, a hol a fejt hánytva, sőt a hol, mint például Szilágy megyében, már viragzott, sok kárt szenvedett: szerencsére, hogy az abnormalis tavaszi időjárás a sok helyt féldükkben hátramaradt rozsokat a fagykártól megkímélte, azonban ezek is, mint már a multkor jeleztük, rosszul telvének, általában ritkák maradtak. — A repecék, melyeket tavasszal a fekete hernyó pusztított, minek következtében sok helyt ki is szántattak, s a fagy és dér az országban különösen déli részében teljes virágzásban talált, bizonyára sok kárt szenvedtek, melynek mérvét azonban most még nem lehet meghatározni. A tavaszi féldükkben visszamaradtak és sárgulni kezdenek a beállott meleg folytán azonban ezek is javulni fognak. A kapás-növények közül, és a korán kelt tengeri, hab és burgonyavetések sok helyt kiveszték, minek következtében azok újabb vetése vált szükségessé. A kerti növények az egész országban szintén nagy kárt szenvedtek. Gyümölcsben általában a fagy által okozott kár jelentékeny, sok helyen a kálitásban volt termés tönkre lett vége. A szőlők — Dunántúl kivételével, a hol ugyanis a nemesebb szőlővidékek ezuttal, úgy látszik, meg lettek kímelve — az egész országban kisebb-nagyobb mértékben kárt szenvedtek, mely különösen a Hegyalján és Arad vidéken kiváló jelentőségű.

Az osztrák-magyar Lloyd közgyűlése. Az osztrák-magyar Lloyd-társulat tegnap tartotta közgyűlését Morpurgo báró elnökléte alatt: deponálva volt 7022 részvény, mi 1404 szavazatot képviselt. Az izgatató által felolvasott üzleti jelentés tudomásul vétetvé, az izgatatótanács javaslatát, hogy részvényenként 33 fnt osztalék fizetessék ki s 320,000 fnt a gépbeszerzési alaphoz csatoltassék, elfogadtattak. Morpurgo báró és Petke lovag bevalasztottak az izgatatótanácsba.

Szösszet.

(Május 13)

(B.) Kész áru nagyban 24.—24.25. kis-csinyben 24.75, hordó nélkül per 100 liter %.

Budapesti gabnatózode.

(Május 13.)

Változatlanul lanya, az árak 8—10 krajeczárral csökkentek. Tavaszi búza 8.06—8.08 tengeri május—júniusra 5.48—5.0, tavaszi zab 6.10—6.12, repecze 10.75.

Budapest, május 13. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata). Az esti tőzde zárlati árfolyamai: Magyar aranyjradék 104.10; magyar papírjradék 95.25; magyar hitelbank 289.50; osztrák hitelbank 283.40. London 126.60, Páris 50.20.

IDEGENEK NEVSORA.

(Május 13.)

Fehékereszt-szálló. Remekházy József, mérnök Temesvár. Ráth Károly, bir., Dombegyháza. Urbach József, keresk. Bpest. Weisz József, keresk. Bpest. Weinberger, keresk. Kőbánya. Totth György, keresk. Kőbánya. Latnák G. keresk. Bécs. Benesir Pál, kereskedő, Thüringen. Jordan Károly, keresk., Stuttgart. Gröger György, keresk., Sternberg. Kohn M. keresk., Bécs. Glückmann Antal, keresk. Bpest. Wünsch A. keresk., Gablonz. Gaeumder Samu, keresk. Bpest. Fischer M. keresk. Bécs. Schlesinger Sándor, keresk. Bpest. Pescher Antal, keresk. Bpest. Mindelbach József, keresk. Bpest. Schwimmer Antal, keresk., Temesvár. Kuh József, keresk. Bécs.

Háromkirály-szálló. Spitzer György, bir., Almás-Kamarás. Juhász István, bir., Dobóvár. Infelder Izidor, keresk. Zám. Petőz József, kinéstarti ispán Medgyes-Bodzás.

Feketesas-szálló. Villmayer Antalné, postamesterné, Brád. Pirk Samu, keresk., Petrózseny.

Nádor-szálló. Kohn Jozsefné, uganzó, Pankota. Juhász József, vállalkozó, Bpest. Podhárszky Andrá, ügyvéd, Lugos. Vetiuh Mihály, ügyvéd, Sopron. Spitzer Róza, kereskedő, Szekes. Kreml Imre, nagy, kir. gazd. Intéző, Mezőhegyes. Schön Vilmos, főorvos, S. G. Újhegy.

Háromkirály-szálló. Spitzer György, bir., Almás-Kamarás. Juhász István, bir., Dobóvár. Infelder Izidor, keresk. Zám. Petőz József, kinéstarti ispán Medgyes-Bodzás.

Feketesas-szálló. Villmayer Antalné, postamesterné, Brád. Pirk Samu, keresk., Petrózseny.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. tvszék, mint tdkvi hatóság közlirre teszi, hogy Róth Bernát végrehajthatóknak özv. Eibeschtz Ignác Ede örökösei aradi lakosok végrehajtást szenvedett: k elleni 700 frt tökékövetelés és összes jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. tvszék területén lévő és az aradi 1758. sz. tjzkvben felvett A+1 alatt Pernyáva külv. Illés-utczai 116. sz. ház, udvar és kertre 900 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1886. június hó 30-ik napján, d. e. 3 óraker alulirt kir. tvszék pertárában meg tartott nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékat készpénzben, vagy az 1881. LX. törvényczikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333. sz. a kelt ig. ügy min. rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképe értékpariban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átstolgalatni.

Kelt Aradon, a kir. tdkvi tvszéknek 1886. évi április hó 10-én tartott üléséből.

Az aradi kir. tvszék, mint tdkvi hatóság.

322-1

Magy. kir. államvasutak.

ÖTTEVÉNY

kitérő

megnyitása

az összes forgalom számára.

A budapest-brucki vonal mentén fekvő — és eddig csak a személy- és podgyász-forgalomra berendezett — **Öttevény** kitérő f. é. május hó 12-én az összes forgalom számára megnyitottat.

A személyszállító vonatoknak Öttevény kitérőről való indulási ideje változatlan maradt. Budapest, 1886. május hó.

Az igazgatóság.

37609. sz.

Magyar kir. államvasutak.

Hirdetmény.

A Sunja-ujgradiskai vasutvonal építési munkaira legközelebb rövid határidejű pályázat fog kiírtni.

Hogy vállalkozók a kiírás és az ajánlatok benyújtása közti rövid idő alatt ajánlataikat megtehessék, felhivatalnak a pályázni szándékozók, hogy a kiépítendő vasutvonalat és az építkezés mérvadó körülményeket és viszonyokat a helyszínén már előzetesen tanulmányozzák.

Mi, pályázni szándékozók az azon hozzáadással közöltetik, hogy az Uj-Gradiskán és Jassenovaton tartozkó m. kir. államvasuti közegek a vonal fekvésére és a próba gödrökre vonatkozó felvilágosítások megadására már utasítva vannak.

Budapest, 1886. május 12-én.

Az igazgatóság.

WEILER R. M.

báztartási- és konyhaeszközök raktára, Hermann-udvar, főtér 14. szám.

WEILER R. M.

asztali- és fűzőlámpák dus választéka,

Herman-udvar, főtér 14. sz.

Weiler R. M.

alpacca- és china-ezüst raktára,

Herman-udvar, főtér 14. sz.

WEILER R. M.

cs. kir. szabadalm. vasbutor-gyár raktára,

Herman-udvar, főtér 14. szám.

WEILER R. M.

porcellán és üveg specialitás tárgyai,

Herman-udvar, főtér 14. szám.

Weiler R. M.

revolverek, vadászeszközök és töltények raktára, Herman-udvar, főtér 14. szám.

WEILER R. M.

angol és belföldi evőeszközök raktára,

Herman-udvar, főtér 14. szám.

Weiler R. M.

majolika és Fayance díszmű-tárgyak újdonosságai,

320-15

ARADON,

Herman-udvar, főtér 14. szám.

2739-1886.

Nagybérleti

árverési hirdetmény.

Az aradi m. k. jóságigazgatóság részéről ezennel közlirre tétetik, miszerint a lippei kincst. uradalomhoz tartozó alioosi majorsági földekben alakított nagybérleti gazdaság I. sz. 647. kat. holdas részletének 1886. nov. 1-től kezdődő 20 egymást követő évre leendő bérbeadása iránt, Ara on, a kir. jóságigazgatóság hivatalos helyiségében: Deák Ferencz utca 33. 34. sz. a. 1886. évi június 10-én, d. e. 10 óraker felsőbb jóváhagyása mellett, írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános árverés fog tartatni.

Kikiáltási hasznobér év- és holdanként 10 frt. Hasznobérletet kívánók ezennel 10 százalékos bánatpénzzel ellátva meghívatalnak.

Aradon, 1886. május 8.

319-22

M. k. jóságigazgatóság.

(Utánnyomat nem díjaztatik.)

Nátha ellen!

Az 1885. évi országos kiállításon kifizetett versenyt és kivitel képességért, nagyban termelés és fontos javításért.

A kellemetlen idő alkalomával igen gyakori az az megfűlés, melyeknek nátha lesz a következtése.

A nátha többnyire nem is tarjak betegségek: sőt felőle azon tréfa nézet van elterjedve, hogy ha gyógyítják tovább tart, mintha nem gyógyítják.

Azonban mindkét nézet téves. — Először is a nátha gyakran kiállhatatlan fejféjással, étvágytalansággal a kedély levertséggel jár, és csak legenyhébb formája az, a mely a takarttyák erős lojában és azok túlságos elválasztásában nyilvánkozik. — Azonkívül gyakori a nátha a rhenmatismusnak, mint különösen időbajoknak is. E szerint a nátha gyógyítását különös figyelmünkre kell méltatnunk, és semmi esetre sem kell hagyni azt elhatalmasodni. — Ezt annyival is könnyebben megtehetjük, mert a dr. Hager által kitalált gyógyszer oly biztos, hogy 1 doboz dr. Hager-féle nátha labdacsek elfogyasztása után a nátha biztosan elműlik.

Azért minden oly esetben, midőn esti megfűlés után fejünk fűt kezd, étvágyunk elcsúsz, vagy torokunk száraz, és érezzük a nátha előleit, azonnal vegyünk dr. Hager nátha elleni labdacsekükből, és annak bevétele után minden bajtól megszabadulunk.

Sőt ha bármely megfűlés után azonnal bevesszük a labdacseket, az abból eredhető minden bajnak elejét vessük.

Előkeztetbe hozom még, hogy a dr. Vost által Frankfurtból oly nagy hírré hozott „Katschus labdacsek” csak a dr. Hager-féle labdacsek utánzatai, s mint minden utánzat természetesen az eredetivel nem mérközhetik.

Ezen a megfűlés káros következményei ellen oly biztos hatású labdacsek kaphatók Aradon:

Rozsnyay Máttyás

„Szentháromság” czim. gyógyszerárban.

Egy doboz ára 1 frt o. é.

Lá ellé

178-1885. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajthó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a ér elmében ezennel közlirre teszi, hogy a nagylaki kir. járásbíró 482,886. sz. végzése által az aradi kir. kincstári uradalom felperes javára Grosz József és neje cs. palotai lakos alperesek ellen 656 frt 65 kr. tőke, ennek 1886. év február hó 1. napjától számitandó 6 százalékos kamatai és eoldig összesen 50 frt 84 kr. perköltőség követelés erejéig elrendelt biztosítási v grehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 815 fitra 250'00 égetett téglá, 1 kazal szén- és 1 tehénből álló ingóságok nyilvános árverés után eladatnak.

Mely árverésnek a 1091/86. sz. kiküldést rendelő v gzés folytán a helyszínén, vagyis Cs. Palotán, ingók helyszínére leendő eszközés-re 1886. június 9-ikének d. e. 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingó agók ezen árverésen, az 1881. évi LX. t cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igézőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltétel k szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagylakon, 1886. május hó 9-én.

Kriszán Fülöp,

kir. bírósági kiküldött.

326-1

A tavaszi idényre!

Teljes tisztelettel értesitem nagyrabecsült verőmet és a t. közönséget, hogy a legújabb árucikkkel duan eláttam

kezmű-, rövid-, norinbergi-, fehérnemű s gyermekjáték üzletemet, melyek mesés olcsóság és finomságoknál fogva felülmúlhatatlanok.

Egy vég vászon 30 rőf 4,50, 5. 5,50, 6. 15 frt. Különféle finom vásznak rőf. 12, 14, 16, 20, 25 kr. Oxford és zephir 18, 20, 22, 26, 30-ig. Cartonok 16, 18, 20, 25, 30. Kockázat és szines szövetek 16, 20, 25, 30, 40, 60. Fekete terű %/4, 7/8, 65, 80, 90, 1, 1, 20. Tőrülközők 15, 18, 20, 25. Asztalkendők és pohár-tőrülők 20, 25, 30. Asztalterítők 40, 60, 1, 1, 20, 1, 50, 2. Dolgozó ingek 60, 80, 1. Finom chiffon-ingek 1, 1, 20, 1, 50, 1, 60, 1, 80, 2, 40. Finom Oxford és Creton-ingek 1, 1, 20, 1, 50, 1, 80, 2. Lábravalók 60, 70, 80, 1, 1, 20. Női ingek 65, 8, 90, 1, 1, 20, 1, 50, 1, 80. Éji corsetták 70, 80, 1, 1, 20, 1, 40, 1, 60, 2. Fehér és szines alsó szoknyák 80, 90, 1, 1, 20, 2. Gyermek ingek, minden árban és nagyságban. Mell-fűzők 60, 65, 80, 2, 2, 50, 3. Legújabb nyakkendők 14, 18, 20, 25, 30, 40, 1 frt. Nap- és esőernyők 90, 1, 1, 20, 1, 50, 2, 2, 50, 3 frt. Utazó bőröndök és táskák 85, 90, 1, 1, 20, 1, 50, 5 frt. Sétapálcák 10, 15, 20, 30, 40, 50. Gyermek- és férfi kalapok 1,20-4 frt. Dolgozó sapkák 2, 3, 30, 40, 50. Kézi kosarak 25, 30, 40, 50, 60, 2. Harisnyák 10, 13, 18, 20, 25, 30, 40, 50. Nagy választékú gyermek- és női ruhák, gépész öltönyök, paplanok, csipkék, gallérok, szallagok, rüschek, organtín, chirtíngek, gombok, zsinórok, halcsontok, pamutok, ezernák, fehér zseb-kezők, keztűk, papucskok. Mindennemű pénzes, dohány és szivartárcák, asztal és tollkések, kanalak, fog, haj és ruhafelek, illatszerek, albumok, varróeszközök, fésűk, tűkrök, mell-tűk, nadrágtartók, harisnyakötők, valódi selmeci pipák, tajtkpipák, szivarszipkák, poharak és csamege-tányérok.

Ezeken kívül feihivom a t. közönség figyelmét az annyira megkedvelt

5, 8, 10, 15, 20, 25 krajozáros

kiállítási bazáromra,

mely a legszebb és a legválasztékosabb tárgyakból van összeállítva.

Postai megrendelések pontosan teljesítetnek. Csomagolás ingyen.

A t. közönség pártfogásáért és látogatásáért tisztelettel esedezem:

KILÉNYI ADOLF.

Arad, főtér, Arena-épület, a „kék golyó”-hoz.

176-11

Az aradi piacon a legújánnyosabb beárárási forrás.

A SZÉCHENYI IRODALMI INTÉZET-NEK

Bármily nagyságu falragaszok.

ARADON,

Számlák, levélfejek, körlevelek.

előfizetést lehet teljesíteni az

főtér, a Neuman-házban levő irodájában

hirdetések

az említett két napilapra, melyek együtt közl 1300 példányban küldetnek szét, mérsékelt árakon vétetnek fel.

A községi jegyzők és szolgabírák részére szükséges

kész

hiv. nyomtatványok raktára.

„ARADI KÖZLÖNY”

ezimű napilapra

(megjelen minden nap, a hétfőt sem véve ki. Előfizetési díj negyedévenként: helyben 3 frt, vidékre 3 frt 50 kr.) az

„Arader Lloyd”

ezimű német ujságra

(előfizetési díj negyedévre: helyben 3 frt, vidékre 3 frt 50 kr.)

Petrovsky József kir. aljárásbíró

KÖZIGAZGATÁSI

TÖRVÉNYEK és RENDELETEK

KÉZIKÖNYVE

ezimű művere, melynek fz ete 80 kr.

mindennemű hivatalos, magán- és kereskedelmi

nyomtatványokra

megrendelések, melyek — a legegyszerűbb névjegyektől a legdiszesebb meghívókig, minden színben — jutányosan, gyorsan és pontosan teljesítetnek.

A könyvnyomda

Megyeház-utca 1. sz. a. vaq.

A Széchenyi irodalmi intézet e helyiségében mindennemű

5 frton felüli megrendeléseknél szállítási díj nem számítottatik.

PAPIR- IRO- és RAJZSZEREBEK is kaphatók.